

Småpenger til kvinnelige kunstnere

Mannlige norske kunstnere tjener 20 ganger mer enn kvinner. Ved norske auksjonshus står kvinners kunst kun for fem prosent av salget. Hvorfor er det sånn?

TEKST CECILIE ENGER FOTO ALEKSANDER NORDAHL & JAVAD PARSA

VERDENS DYRESTE MALERI av en nålevende kunstner ble solgt for 765 millioner kroner. «Portrait of an Artist (Pool with Two Figures)» ble solgt på Christie's auksjon i New York ti minutter etter at den startet.

Det skjedde i november i fjor og kunstneren var David Hockney. En mann, selvsagt.

For selv om prisen var ekstraordinær, er Hockney del av en uendelig lang trend der verdens mest etterspurte mannlige kunstnere

oppnår priser som er mer enn 90 prosent høyere enn det de aller mest kommersielle kvinnelige kunstnerne får for sine verk.

Likestillingslandet Norge er ikke noe unntak:

Norske mannlige kunstnere har 20 ganger høyere inntekter fra kunsten sin sammenlignet med sine kvinnelige kolleger.

94 prosent av omsetningen av kunst i andrehåndsmarkedet er knyttet til salg av verk skapt

av mannlige kunstnere. Bare fem prosent er salg av kvinnelige kunstnere (for én prosent er ikke kunstnerens kjønn oppgitt).

Når det gjelder norsk samtidskunst står mannlige kunstnere bak 88 prosent av salget.

Dette viser rapporten «Kunst i tall» fra desember, utført av Rambøll for Kulturrådet og Kulturdepartementet.

Hvorfor denne store forskjellen - og hva gjøres for å endre dette?

KUNSTNEREN

«Det kan kanskje komme til et punkt der noen vil ta på seg de gule vestene»

Lotte Konow Lund, kunstner og professor ved Kunsthøyskolen i Oslo

- AH.

Lotte Konow Lund smiler. Et smått oppgitt smil, egentlig.

- De fleste av oss som har vært kunstnere en stund, har sett så mye av dette.

«Dette» er det hun kaller den usynlige makten som fører frem til hvilke kunstnere som kanoniseres og blir etterspurt, og hvilke som ikke blir det, selv om de i utgangspunktet er like interessante, like originale.

- Det er dessverre fortsatt sånn at flest menn befinner seg i den første kategorien, og flest kvinner i den siste.

Selv er Konow Lund en av landets markante kunstnere, både som utøvende innen maleri, tegning og video, og premisseleverandør som professor ved Kunsthøyskolen i Oslo. Hun er innkjøpt av og vist i de alle store norske museene.

Frem til sommeren disponerer hun det største av atelierene i Rådhusets vestre tårn, med en spektakulær utsikt over Oslofjorden. Nå sitter hun i en sofa på pauserommet, og byr på kaffe fra termos.

DET MANNLIGE GENIET. - Jeg tror både kvinner og menn bygger opp under ideen om det mannlige geniet og hans ettermæle. Hvis kvinner gjør det samme, blir det oppfattet som vulgært. Det ligger så dypt i oss. Menn er også i større grad interessert i å skape myter om livet sitt. Fortellinger om geniet selger. Mens kvinner holder i mindre grad på med det, sier hun.

- En fin kvinnelig kunstner som Lillibeth Foss er et godt eksempel på at hun aldri var opptatt av å skape seg et ettermæle. Da hun døde i 2017, lå skulpturene hennes ute hos Blomqvist for mellom 500 og 1200 kroner stykket! Det er mindre verdi enn prisen på den bronse skulpturene hennes er laget av.

Lotte Konow Lund mener det er mye som bør og kan gjøres for å jevne ut forskjellene. En ting er å pålegge alle institusjoner som er subsidiert av det offentlige - å spille samfunnet.

- Skal for eksempel et museum motta

offentlig støtte, kan de ikke i all hovedvekt kjøpe inn eller vise mannlige, hvite kunstnere, sier hun.

REDD FOR Å MISTE MAKTT. - I kunstverden er man opptatt av å dekonstruere systemer. Plukke dem fra hverandre, vise frem makt og misbruk og politiske spill. Men når det kommer til kjønnsforskjeller, er man plutselig ikke så interessert i dekonstruksjon lenger. Mannlige, hvite kunstnere er opptatt av å vise frem makten til hvite pengesterke menn og vil tilsynelatende rive den ned. De har stor vilje til å snakke om maktmisbruk og fremstille maktkritikk på nesten alle samfunnsområder. Men de vil ikke gi noe plass som kan true deres egen posisjon. Og det er et tankekors, sier hun.

Lund mener det i bunn og grunn handler om valg.

- Kjøpere og utstillere må velge kvinners kunst, på samme måte som de velger menns. Går ikke dette i Norge i 2018, går det aldri. For sannheten per i dag er at kvinner nesten ikke selger kunsten sin. Og alle mine kvinnelige kolleger er ganske enkelt ikke mindre gode kunstnere, det er ikke derfor.

ET SPILL. Det private kunstmarkedet er som et pyramidespill, mener hun. Et spill der mannlige samlere bygger opp mannlige kunstnerskap, som i sin tur øker verdien i sitt eget kretslop.

- Den private økonomien har ingen forpliktelser slik den offentlige har, og i dette private er kvinnene i stor grad utenfor. Jeg jobbet en gang med en gallerist i Berlin som sa rett ut at han helst ikke arbeidet med kvinnelige kunstnere med barn. Derfor blir også de mestselgende kunstnerne i den vestlige verden ganske like.

Hun reiser seg fra sofaen, pausen er over og arbeidet med bildene til en stor installasjon i Rådhus-atelieret venter.

- Men hvis det er sånn at kunsten er del av et kynisk, kapitalistisk system, så kan det kanskje også komme til et punkt der noen vil ta på seg de gule vestene, sier hun. →

← **SANNHETENS ØYEBLIKK.** - Sannheten per i dag er at kvinner nesten ikke selger kunsten sin. Og alle mine kvinnelige kolleger er ganske enkelt ikke mindre gode kunstnere, det er ikke derfor, sier kunstner og professor ved Kunsthøyskolen, Lotte Konow Lund.

«Mannlige kjøpere forholder seg enklere til mannlige kunstnere»

Emilie Magnus, direktør ved galleriet OSL Contemporary

GALLERISTEN

→ - **KVINNER HAR** et ansvar for å gripe de mulighetene som byr seg, og ikke trives best i det tilbaketrukne, sier Emilie Magnus.

Hun driver et av de sentrale, nye galleriene for samtidskunst i Norge. Galleriets tre ansatte er alle kvinner. I det som en gang var en stor garasje på Frogner, åpnet Magnus før jul salgsutstillingen «I've got ants in my pants» med en av landets mest profilerte samtidskunstnere, Vanessa Baird. De hvitmaltte veggene er fylt av billedkunst med påmonterte øyne. Blikk fra veggene som observerer og følger skeptisk, overrasket, nysgjerrig og engstelig med på dem som besøker galleriet.

- Vi har helt fra begynnelsen i 2011 hatt et fokus rettet mot kvinnelige kunstnere, og representerer i dag flere kvinner enn menn. Det er i seg selv hverken spesielt moderne eller progressivt, sier Magnus.

- Fordi få kommersielle gallerister har satset bevisst på kvinnelige kunstnere, får jeg ufortjent mye oppmerksomhet for noe som ikke føles annet enn naturlig. Likevel står galleriets mannlige kunstnere for 70 prosent av salget.

MENN KJØPER MENN. - Det er flere menn som samler kunst enn kvinner, og jeg tror mannlige kjøpere forholder seg enklere til mannlige kunstnere. Man kan kanskje si at de kjøper kunst laget av menn, men støtter kvinnelige kunstnerskap. Å samle kunst innebærer også å ta økonomisk risiko. Å få kvinner til å investere i kunst, er et selvstendig mål. Investering i kunst innebærer, som alle andre former for investeringer, risiko. Tradisjonelt er menn mer risikovillige enn kvinner. Det er nok de klassiske kjønnsrollene som gjør seg tydelig gjeldende, sier hun.

Emilie Magnus mener et ansvar for å løfte frem kvinnelige kunstnere ligger hos de etablerte institusjonene. Fordi samlere følger museene.

KVINNER MÅ GRIPE MULIGHETER. - Fortsatt har museene et sterkt fokus mot mannlige kunstnerskap. Institusjonene må ha et bevisst forhold til å kjøpe inn flere kvinner. I tillegg har det nesten alt å si hvordan man selger inn og kuraterer en utstilling. Hvis museene satser på kvinnelige kunstnerskap, er det ingen tvil om at det også vil hjelpe på etterspørsel og priser. Det kan være med på å utjevne markedets skjeve fordeling mellom kjønnene.

Emilie Magnus er optimistisk med tanke på fremtidens kår for kvinnelige kunstnere.

- Forandring tar rett og slett tid. Det er kanskje naivt å tro at det skal skje i løpet av noen få år. Jeg tenker det vil ta tid, men ser vi etter, er kunstfeltet veldig annerledes i dag, sammenlignet med bare noen tiår tilbake. Kunstfeltet har vært preget av en mange hundre år gammel tradisjon med mannlige kunstneriske «genier». Den tid er heldigvis forbi.

- I dag har vi kvinner i tunge og ledende stillinger innenfor kunstfeltet, og her ligger mye av optimismen min; kvinner tør i større grad å ta plass, gripe muligheter og ikke vente på at de skal «oppdages».

← **GAMLE ROLLER.** - Tradisjonelt er menn mer risikovillige enn kvinner. Det er nok de klassiske kjønnsrollene som gjør seg tydelig gjeldende på dette feltet, sier Emilie Magnus, direktør ved galleriet OSL Contemporary.

↑ **SPOR AV MANN.** - Historisk har man bygget opp myten om det maskuline geniet, det har også satt sine markante spor i kunstverden, sier direktøren ved Nasjonalmuseet, Karin Hindsbo.

DEN NASJONALE DIREKTØREN

«Jeg tror 90 prosent av det som er til salgs er verk av mannlige kunstnere»

Karin Hindsbo, direktør Nasjonalmuseet

- **NOEN AV** våre fremste kvinnelige kunstnere har aldri hatt en egen utstilling, sier Karin Hindsbo.

Hun sitter på det lyse kontoret sitt, i det som er Nasjonalmuseets administrasjon i Kristian Augusts gate - på flyttefot mot det nye bygget på Vestbanetomten. Hun snakker om det hun ser som en uendelig lang historie om mannlige kunstnere, som fortsatt preger kunstens kretsloop - med etterspørsel, publikum og penger. Selv om hun observerer større interesse for kvinnelige kunstnerskap nå enn for bare få år siden.

Hindsbo er tydelig på at de store museene selv bærer noe av skylden for den skjeve kjønnsbalansen.

- Samtidig er det naivt å tro at museene ikke er nødt til å navigere i et landskap som er avhengig av inntekter. Det er mennene som topper listene, og det er trolig derfor det er flest blockbuster-utstillinger med mannlige kunstnere. Man kan ha alle de riktige holdningene, likevel kreves det en ekstra innsats og interesse for å satse på kvinner hos de store museene. Man må huske på dette hele tiden, og i alle ledd.

Karin Hindsbo trekker frem mange årsaker til at kvinnelige samtidskunstnere selges for lavere summer, og stilles ut sjeldnere enn menn.

KVINNER INGEN ADGANG. - Først og fremst har du jo selve historien. En gang i tiden

hadde ikke kvinner adgang til akademiene, og deres kunst fikk ikke status som annet enn «elvarbeider». Slik fikk alle de store museene, både norske og internasjonale, bygget sin ekstremt maskuline kanon, som fortsatt står svært sterkt, sier hun.

Andre faktorer er de samme som følger samfunnet for øvrig, som barn og permisjon. I tillegg handler det om fortellingen rundt kunstneren.

- Historisk har man bygget opp myten om det maskuline geniet, det har også satt sine markante spor i kunstverden, sier Hindsbo.

En annen årsak kan være at de største kunstsamlerne i all hovedsak fortsatt er menn - som samlere på menn.

- Jeg tror 90 prosent av det som er til salgs er verk av mannlige kunstnere. Man må gjøre en jobb for å spore opp flere verk av kvinner.

Men Hindsbo er optimistisk med tanke på fremtiden.

- Jeg både håper og tror at dette vil endre seg, og man merker jo en helt annen vilje i dag.

- Nasjonalmuseet skal jobbe systematisk og over tid for å kjøpe og vise flere kvinnelige kunstnerskap, også de eldre og mindre kjente, sier hun.

Ett av tiltakene som er iverksatt er å opprette et tverrfaglig satsingsteam som skal se på inkludering og representasjon.

Men foreløpig er det fortsatt en vei å gå. Særlig for de store institusjonene.

IKKE ÉN DAME! Hindsbo forteller at det store Prado-museet i Madrid, som har vist utstillinger siden åpningen i 1819, for eksempel aldri noen gang har hatt en hovedutstilling med en kvinnelig kunstner. Og at museet viet en egen utstilling til en kvinnelige kunstner for første gang i 2016.

- Det er ikke veldig oppløftende. For Prado viser skiftende utstillinger - av mannlige kunstnere.

Selv om Norge har mange kvinner i betydningsfulle kunststillinger, endrer det ikke automatisk kretslopet for visning og salg av kvinnelige kunstnere.

- Det er naturligvis ikke sånn at menn ikke også er opptatt av kvinnelige kunstnere, mange mannlige museumsledere er det, men det taler kanskje for seg at hverken Louvre, British Museum eller Metropolitan noen gang har hatt en kvinne på toppen.

- Det er et paradoks at man i kunstverden sier at det bare handler om kvalitet, mens det nesten bare er mannlige kunstnere som omsettes i det kunstneriske kretslopet. Heldigvis er også denne retorikken i ferd med å endre seg.

I Nasjonalmuseet har man talt representasjon av kvinner og menn, og resultatet var cirka 13 prosent verk av kvinner.

- Men jeg tror altså dette landskapet vil se annerledes ut om 20 år. Vi har mange fantastiske kvinnelige kunstnerskap som kommer til å bli del av den fremtidige kunsthistorien, sier Hindsbo. →

SELGEREN

«Kvinnelige kunstnere er vår tids røverkjøp»

Cornelia Svedman,
Christie's representant i Norge

→ - **DET SKJER** enormt mye i det internasjonale kunstmarkedet akkurat nå, og utviklingen går fort. De ti dyreste kvinnelige kunstnere på auksjonsmarkedet har satt sine verdensrekorder i løpet av de siste fem årene, sier Cornelia Svedman.

Hun er Christie's representant i Norge. I en årrekke jobbet hun også for auksjonshuset i London, og har hele tiden sett store forskjeller mellom kvinnelige og mannlige kunstnere, når det gjelder både etterspørsel og priser. Hun tror likevel vi nå står overfor et skifte, ikke bare i Norge, men også internasjonalt.

GOD INVESTERING. - Jeg tror de som har våget å *go big* på de større, kvinnelige kunstnere, kommer til å se at de får veldig mye igjen for satsingen. Det er mye rom for en prisøkning, sier hun.

Svedman peker på den nye verdensrekorden for britiske Jenny Saville. I oktober i fjor ble hennes maleri «Propped» solgt hos Sotheby's for 12,4 millioner dollar, eller rundt 110 millioner kroner.

Det er det dyreste verket noensinne solgt av en nålevende kvinnelig kunstner.

- For den summen får du ikke et hovedverk av en mannlig kunstner på samme nivå. Saville sammenlignes ofte med Lucien Freud, men for ham er rekorden 56 millioner dollar.

De kvinnelige samtidskunstnerne Jenny Saville, Cindy Sherman, Yayoi Kusama og Tracey Emin har alle satt sine salgsrekorder de siste årene. Likevel har de ikke oppnådd mer enn mellom syv og ti prosent av sine mannlige kolleger.

- «Female artists are the bargains of our time».

Cornelia Svedman siterer Iwan Wirth, som for noen år siden sa til The Telegraph at kvinnelige kunstnere er vår tids røverkjøp. Sammen med sin kone Manuela driver han det som kalles verdens største kommersielle galleri, sveitsiske Hauser&Wirth.

- Det har skjedd mye siden Wirth kom med sine uttalelser, men fortsatt har ingen kvinnelige kunstnere erobret topp 50-listen over auksjonssalg. Men nå rører dette markedet på seg. Jeg tror vi vil se en endring også i Norge, sier Svedman. →

→ **ROVERKJØP.** - Jeg tror de som har våget å «go big» på de større, kvinnelige kunstnere, kommer til å se at de får veldig mye igjen for satsingen. Det er mye rom for en prisøkning, sier Christies representant i Norge, Cornelia Svedman.

KUN MENN PÅ KUNSTSTOPPEN:

► **KUNSTNERE** (døde og nålevende) som har fått høyest følgerettsvederlag fra BONO (billedkunst opphavsrett i Norge) i 2017. Tallene fra i fjor foreligger ikke ennå.

► I TILFELDIG REKKEFØLGE:

Andre Ekeland
Arne Kavli
Bjarne Melgaard
Bjørn Wiinblad
Gunnar S. Gundersen
Jacob Schmidt
Jakob Weidemann
Johannes Rian
Kai Fjell
Kjell Nupen
Knut Rose
Kåre Tveter
Leonard Rickhard
Odd Nerdrum
Pablo Picasso
Per Lasson Krogh
Pushwagner (Terje Brofos)
Rolf Nesch
Thore Heramb
Tom Sandberg

► «**KUNST I TALL**» har foretatt rangeringen på grunnlag av inntekter fra opphavsvederlag ved videresalg av kunst, men rapporten oppgir ikke salgstall for hver enkelt kunstner. Rekkefølgen er derfor tilfeldig. Hvis man bare ser på nålevende kunstnere, er det også to kvinner blant de ti mest solgte, nemlig Aase Texmon Rygh og Ida Ekblad.

«Jeg kunne ønske det fantes flere kvinnelige samlere»

Tone Hansen, direktør ved Henie Onstad Kunstsenter

DEN PRIVATE SAMLINGEN

» - **DET ER** både umusikalsk og umoderne å ikke være opptatt av å løfte frem kvinnelige kunstnerskap.

Direktøren ved Henie Onstad Kunstsenter, Tone Hansen, sitter i et stort, lyst møterom, med ryggen til Oslofjorden og blikket vendt mot salene der man for tiden forbereder en stor, retrospektiv utstilling av Zdenka Rusova, en av Norges største grafikere.

Hansen håper det snart vil bli slutt på tendensen til bare å vise kvinnelige kunstnere i et lite hjørne av en gruppeutstilling, men i stedet gi dem hele huset og all oppmerksomheten.

- Det er klart at det museene virkelig satser på, også påvirker markedet, sier hun.

Hansen sier det mangler narrativer om kvinnelige kunstnere, mens det finnes tilsvarende mange om menn.

MYTER OM SEG SELV. - De mannlige kunstnere ser i sterkere grad på seg selv som en del av verket sitt. Ta for eksempel Damien Hirst og Jeff Koons, som hele tiden har bygget myter rundt seg selv. Det er ingen tvil om at det selger.

- Samtidig har jeg til gode å oppleve at en mannlige kunstner takker nei til å stille ut. Mens det ikke helt sjelden gjelder for kvinnelige kunstnere, sier hun.

Tone Hansen har tro på en ny generasjon kvinnelige kunstnere, som hun mener er mindre redde for å være synlige.

- Ida Ekblad, Ragna Bley og Camilla Løw er eksempler på gode kunstnere som ønsker å ta plass, sier hun.

- Men jeg kunne også ønske det fantes flere kvinnelige samlere, fordi det viser seg at de fleste mannlige samlere, også kjøper kunst av menn.

- Hvis flere kvinner kjøpte kunst, ville vi nok også sett at andre typer kunstnerskap ble innkjøpt og etterspurt. Men museene har naturligvis også ansvar for å skape utstillinger som viser at kvinnelige kunstnere er like interessante som sine mannlige kolleger, sier Hansen.

- Når det er sagt synes jeg at vi etter hvert har etablert oss ganske godt i kjønns-segmentet, og at det fremover blir enda viktigere å representere og vise frem en større verden, - en som tydelig forteller oss hvor sammensatt og mangfoldig samfunnet vårt er.

BLINDE FLEKKER. Hansen snakker om Henie Onstad Kunstsenterets innkjøp av verk fra en ny generasjon kunstnere, som amerikansk/palestinske Jumana Manna, som bodde flere år i Norge.

- Det kommer i det hele tatt skarpe og interessante kunstnerskap nå, som vil forlange sin plass i historien, både i museumssammenheng, og rent kommersielt. Med det for øyet bør vi spørre oss selv: Ønsker vi egentlig å ha en kunstkanon? Hvis svaret er ja - bør vi i alle fall vurdere om det ikke er litt for mange kunstnerskap som er ekskludert fra dagens kanon. Og om det finnes noen «blind spots» som utfordrer den kunsten som i dag har dominerende status, sier Hansen.

«**MENN KJØPER MENN.** - Jeg kunne ønske det fantes flere kvinnelige samlere, fordi det viser seg at de fleste mannlige samlere, også kjøper kunst av menn, sier Tone Hansen, direktør ved Henie Onstad Kunstsenter.

ANDREHÅNDS-MANNEN

«**KVINNER TVILER.** - Alle mennene vi spurte, svarte ja med en gang, mens kvinnene ønsket betenkningstid, - og fire av dem takket nei. Dermed blir andelen menn 70 prosent, sier Gunnar Krogh-Hansen, kunstepert ved Blomqvist kunsthandel, om salgsutstillingen «Olje og begjær».

«Kvinnelige kunstnere er underpriset og har stort potensial»

Gunnar Krogh-Hansen, kunstepert ved Blomqvist kunsthandel

- **DET ER** ingen tvil om at de kvinnelige kunstnerne er underrepresentert i annenhåndsmarkedet, sier Gunnar Krogh-Hansen, kunstepert ved Blomqvist kunsthandel i Oslo.

Rett før jul feiret auksjonshuset Blomqvist en ny salgsrekord; da ble Teodor Kittelsens maleri «Guldhornet» fra 1903 solgt for 12,8 millioner kroner. Det dyreste verket av en kvinnelig kunstner som ble solgt på auksjon i fjor, var av Anna-Eva Bergmans «No. 1 -1957 Fjell», som gikk for 880.000 kroner hos Grev Wedels Plass Auksjoner.

Fjorårets rapport, «Kunst i tall» utført av Rambøll for Kulturrådet og Kulturdepartementet, viser samme tendens.

Her kommer det frem at gjennomsnittsprisen i 2016 ved annenhåndssalg av verk av mannlige kunstnere var 23.823 kroner, mens den var på 13.249 kroner for kvinnelige.

- Jeg tror bare 20 prosent av det vi selger er verk av kvinnelige kunstnere, sier Krogh-Hansen.

Han har jobbet med annenhåndsmarkedet i 30 år, og sier at det tidligere ikke var stort fokus mot de store kjønnsforskjellene.

UNDERPRISET. - Vi er ikke et politisk motivert firma, men privat har jeg vært opptatt av dette lenge, og merker også at det nå diskuteres mange steder.

- Å kjøpe verk av kvinnelige kunstnere er et markedstips jeg alltid forsøker å viderefremme, fordi kvinnelige kunstnere er så underpriset og har stort potensial. Det er ikke tvil om at kvaliteten på kunsten er uavhengig av kjønn, og at man derfor har mye å hente på å kjøpe verk av kvinnelige kunstnere.

De siste seks-syv årene har Blomqvist kunsthandel bevisst arbeidet med å rette fokus mot kvinnelige samtidskunstnere.

- Det er for eksempel lett å selge fotografier av Vibeke Tandberg og malerier av Marianne Bratteli, men prisene er ikke så høye som jeg mener burde være. Her stikker Ida Ekblad seg ut, hun er en kunstner det er lett å selge og oppnår gode priser. Det at hun har slått gjennom internasjonalt, har betydning for hva folk er villige til å betale. Også Vanessa Baird selger godt i annenhåndsmarkedet, men hun er fortsatt rimelig i forhold til kvaliteten, sier han.

PINLIG. - Vi synes rett og slett det er pinlig når katalogen vår er nærmest uten kvinner. Men det er ikke til å komme fra at selv om vi bevisst søker etter kvinnelige kunstnere, er det vanskeligere å få eierne til å levere inn de gode verkene.

Blomqvist arrangerer for tiden en stor utstilling av norske malere under 50 år, som de har kalt «Olje og begjær»

- Alle mennene vi spurte, svarte ja med en gang, mens kvinnene ønsket betenkningstid - og fire av dem takket nei. Dermed blir andelen menn 70 prosent.

Berg-Hansen sier han ser at markedet er i ferd med å endre seg.

- Det er ikke lenger uvanlig at verk av norske kvinnelige kunstnere går for over 200.000 kroner. Og jeg tror dette bare vil øke i årene fremover.

- Hvilke kvinnelige kunstnere har dere størst etterspørsel etter i dag?

- Det er nok Harriet Bacher, Kitty Kielland, Anna-Eva Bergman, Ida Ekblad, Ragnhild Keyser Kaarbo, Charlotte Wankel, Inger Sitter og Vanessa Baird. →

↓ **VÆR OBS.** – Jeg kjenner flere kvinnelige kunstnere som er mest opptatt av selve arbeidet, og ikke så mye av priser og salg. Det må selvfølgelig vi som kjøper kunst være oppmerksom på, sier Ina Johannesen, administrerende direktør for Ekebergparken og ansvarlig for den kunstneriske utsmykningen av Grand Hotel.

INNkjøPEREN

«Vi står midt i et skifte nå»

Ina Johannesen, administrerende direktør for Ekebergparken og ansvarlig for den kunstneriske utsmykningen av Grand Hotel.

➔ – **VI STÅR** midt i et skifte nå. Men hvis man ikke hele tiden jobber for å løfte frem kvinners kunstnerskap, stagnerer det, sier Ina Johannesen.

Nylig kom hun tilbake fra en tur til New York, der hun gjorde avtaler om nye verk fra fire kvinnelige kunstnere, som alle skal kjøpes inn til Ekebergparken de kommende årene.

– Roni Horn kommer allerede i mai. Hun er en fabelaktig og svært anerkjent kunstner, som vi har ønsket at skal skape et verk til parken, sier hun.

Ina Johannesen er sjef for kunstparken som startet med Christian Ringnes' samling, kritisert for kun å vise mannlige kunstnere.

SKJEV FORDELING. – Av 40 kunstnere, har vi i dag 11 kvinner, noe som er en skjev fordeling, men som heller ikke er så verst siden det ikke var noen kvinnelige kunstnere for få år siden. Og nå er det altså fire nye på trappene, som er helt herlig!

Kunsthistorikeren Ina Johannesen har tidligere jobbet ved Nasjonalgalleriet, for det Christen Sveaas-eide Kistefos-museet og ledet kunstavdelingen hos kunsthandler Kaare

Berntsen. Hun har bistått kunstsamlere med store kjøp og blant annet laget en større salgsutstilling med Munch i New York.

Når hun nå handler kunst til Ekebergparken, sier hun det er en selvfølge å se med et like interessert blikk mot kvinnelige som mannlige kunstnere.

– I det lille, øverste sjiktet, er det veldig store forskjeller i pris mellom mannlige og kvinnelige kunstnere. Her kan man jammen spørre seg hvor samsvarende prisene er med den kunstneriske kvaliteten. Samtidig representerer dette et smalt, sært felt som ikke er så interessant for de aller fleste. Det er ikke der man ser hva som egentlig skjer. For det mest spennende skjer i laget av kunstnere like under toppen. Og selv om menn også der er prisledende i mange sammenhenger, ser vi nå en tydelig endring, med økt etterspørsel og økte priser for verk av kvinnelige kunstnere, sier Johannesen.

FLERE KVINNER SAMLER. – Ulikheter endres ikke over natten. Ting tar tid og kunstmarkedet er en egen organisme, et ganske spesielt felt, kan man si. Som er delt i et privat og et offentlig. Men så har du kvinnelige

kunstnere som fransk-amerikanske Louise Bourgeois, hvis verk omsettes for sterke priser både i det private og i det mer offentlige markedet.

Ina Johannesen tror mange kvinner synes det er ubehagelig å «ta plass». Og at menns ønske om synlighet er noe større.

– Jeg kjenner flere kvinnelige kunstnere som er mest opptatt av selve arbeidet, og ikke så mye av priser og salg. Det må selvfølgelig vi som kjøper kunst være oppmerksom på. Etter hvert finnes det også flere kvinnelige kunstsamlere, men min erfaring er at disse i større grad enn menn ønsker diskresjon rundt samlingene sine, og om kjøp og priser.

– Samtidig er kunstfeltet mye mer enn salg på det åpne markedet. Det er oppdrag, utsmykninger, undervisning og utstillinger. Og når jeg sier at vi står midt i et skifte, tenker jeg vel så mye på alle kvinnelige gallerieiere, direktører og kuratorer – som på sikt vil bidra til å utvide blikket vårt for hvilke kunstnere som evner å berøre med kunsten sin. Og med det antar jeg at prisene mellom menn og kvinner vil jevne seg ut. ●

cecilie.enger@dn.no